

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ІНТЕРНЬОЗ
У К Р А І Н А

РАДА
НАСТУПНЕ ПОКОЛІННЯ

ГРАНТОВА ПРОГРАМА

**«Громадяни і парламент: демократичне
представництво та ефективна взаємодія
в умовах воєнного стану»**

Березень-вересень 2023 року

Представницька функція парламенту є однією з ключових і передбачає різноманітні формати безпосередньої та опосередкованої взаємодії народних депутатів України з виборцями, що є невід'ємною складовою здійснення повноважень члена парламенту. Така взаємодія сприяє залученню громадян до процесу прийняття рішень, впливає на формування рівня довіри до парламенту як до інституції та підвищує легітимність рішень, які розробляються і приймаються на рівні парламенту.

У цей складний і відповідальний для країни час представницька функція парламенту набуває ще більшої актуальності, адже для кожного народного депутата і парламенту важливо зберігати зв'язок з громадянами, підтримувати громади, вивчати їхні проблеми та реагувати на потреби.

У воєнний час законодавство швидко змінюється, виникає багато питань, пов'язаних із різними сферами, які потребують комунікації з громадянами.

Тісна співпраця народних депутатів України з цільовими аудиторіями (неурядові організації, органи місцевого самоврядування, професійні спільноти тощо) також **потребує особливих підходів реагування на виклики воєнного часу** та об'єднання зусиль для їх подолання.

У відповідь на ці виклики і потреби **Програма USAID «РАДА: наступне покоління»** наприкінці 2022 року оголосила конкурс серед громадських організацій на участь у **грантовій програмі «Громадяни і парламент: демократичне представництво та ефективна взаємодія в умовах воєнного стану»**.

Основними завдання грантової програми були:

- розбудова взаємодії та співпраці народних депутатів України з виборцями в межах округу або регіону в умовах воєнного стану (в тому числі цільові комунікації);
- залучення громадян до процесу прийняття рішень та роботи Верховної Ради України;
- комунікування реформ, вивчення суспільної проблематики, пошук рішень з використанням різних інструментів взаємодії парламенту з громадянами, в тому числі через публічні консультації.

Загалом **експертна комісія розглянула 42 заявки** від громадських організацій.

Переможці грантового конкурсу:

- ГО «Інститут «Республіка»
- Рівненська обласна організація ВГО «Громадянська мережа «ОПОРА»
- ГО «Агромегаполіс»
- ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні»
- ГО «Добра громада»
- ГО «Інститут суспільних ініціатив»

Проекти реалізовувались у період березень-вересень 2023 року.

ПРОЄКТ «ПАРЛАМЕНТ ТА ГРОМАДЯНИ: ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ У ПЕРІОД ВІЙНИ»

ВИКОНАВЕЦЬ:

ГО «Інститут Республіка»

Долучились народні

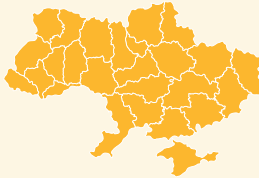
депутати України:

Олена Шуляк, Вікторія
Подгорна, Дмитро Соломчук,
Олександр Федієнко, Аліна
Загоруйко, Вікторія Сюмар,
Інна Совсун, Олександр
Аліксійчук, Галина
Васильченко, Сергій Козир,
Анатолій Костюх.

ГЕОГРАФІЯ:

всеукраїнський

МЕТА:

сприяти відкритому та якісному діалогу між громадянами і народними депутатами України для змін до законодавства у сфері відновлення та розвитку добробуту в країні.

INSTITUTE
RESPUBLICA

ГО «Інститут «Республіка» з 2012 року сприяє збільшенню активності громадян та їхньої участі у прийнятті рішень як на місцевому, так і на національному рівнях, забезпеченню верховенства прав людини, імплементції реформ в Україні та впровадженню стандартів доброго врядування на всіх рівнях.

ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ:

1

Підвищити рівень обізнаності громадян про парламент, функції народних депутатів України, методи взаємодії з ними та обговорення плану відновлення і розвитку країни у воєнний та повоєнний періоди.

РЕЗУЛЬТАТИ:

Громадяни різних регіонів України краще розуміють функції та повноваження парламенту і народних депутатів, мають бачення плану відновлення країни і формують свої очікування на основі цих знань. Для цього були проведені:

- **10 зустрічей «Поговоримо про відновлення»** за участі народних депутатів і представників громадськості з різних регіонів України (209 учасників). Учасники дізнались, як змінилась діяльність парламенту після

повномасштабного вторгнення, які напроми відновлення України потребують найбільшої уваги, над якими законодавчими ініціативами у сфері відновлення у воєнний період ведеться робота, які особливості роботи з виборцями у воєнний період, які є можливості для громадян у формуванні та контролі над виконанням плану відновлення;

- **60 «Клубів активної громади»** за участі 1378 активних громадян з різних регіонів України (Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Дніпропетровська, Хмельницька, Закарпатська, Львівська, Донецька, Черкаська, Полтавська, Чернівецька, Вінницька, Київська, Одеська, Рівненська, Сумська області). Учасники дізнались про функції парламенту, права та обов'язки народного депутата України, формати та інструменти взаємодії з парламентарями, план відновлення та можливості громадян до його формування, реалізації і контролю;
- **Три Школи «Верховна Рада України та громадяни: як налагодити тіснішу взаємодію»** за участі активістів з різних регіонів України (92 учасники). Учасники отримали поглиблені знання про структуру державної влади та взаємодію її гілок; інструменти, через які громадяни можуть взаємодіяти з парламентом та народними депутатами; інструмент публічних консультацій і про його дієвий механізм формування рішень національного рівня; інструменти адвокації.

2

Сприяти розвитку діалогу між народними депутатами України та громадянами щодо розробки законопроектів щодо відновлення за допомогою публічних консультацій.

РЕЗУЛЬТАТИ:

Напрацьовано успішні практики щодо проведення публічних консультацій з розробки законопроектів за участі громадян у період війни.

Відбулись дві публічні консультації:

- **Біла книга законодавчого процесу** (116 учасників). На основі пропозицій буде доопрацьовано Білу книгу законодавчого процесу, яка присвячена пошуку способів вирішення проблем правового регулювання законодавчого процесу і практичних проблем парламентської практики.
- **Удосконалення механізму отримання громадянами України компенсації за житло, пошкоджене та знищене внаслідок збройної агресії росії проти України** (73 учасники). На основі пропозицій будуть ініційовані зміни до відповідного Закону України, а напрацювання передадуть державним органам з метою удосконалення своїх нормативно-правових актів, пошуку агентів змін в регіонах.

ПРОЄКТ «ПРАКТИЧНА АНАЛІТИКА ДЛЯ ПАРЛАМЕНТУ»

ВИКОНАВЕЦЬ:

Рівненська обласна організація ВГО «Громадянська мережа ОПОРА»

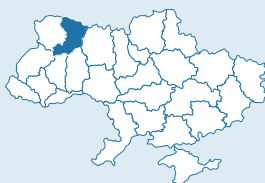
Долучились народні депутати України:

Олександр Аліксійчук, Соломія Бобровська, Олександр Ковальчук, Васильченко, Сергій Козир, Анатолій Костюх.

ГЕОГРАФІЯ:

Рівненщина

МЕТА:

підвищити участь громадян у діяльності парламенту через посилення аналітичної спроможності громадського сектору та проведення публічних консультацій.

«Громадянська мережа ОПОРА» з 2006 року розвиває місцеві громади та громадський контроль, посилює спроможності неурядових організацій; проводить комплексний моніторинг та аналіз виборчого процесу і програмної діяльності політичних партій; допомагає долати гуманітарні та соціальні проблеми, спричинені вторгненням РФ в Україну.

ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ:

1

Дослідити громадське сприйняття (мешканців Рівненщини та експертів) ролі парламенту в умовах воєнного стану і запити виборців щодо форм комунікації з народними депутатами України.

Дослідження

РЕЗУЛЬТАТИ:

- провели репрезентативне **опитування** мешканців Рівненської області (1227 респондентів);
- провели **експертне інтерв'ю** (12 експертів) для визначення форм та методів комунікації і співпраці між народними депутатами України та органами місцевого самоврядування, бізнесом, неурядовим сектором у громадах Рівненщини;

- підготували, презентували та поширили **звіт з рекомендаціями** для народних депутатів України. Рекомендації мають посилити залучення громадян, покращити взаємодію та зміцнити зв'язки між виборцями і народними депутатами.

2

Сформувати аналітичний потенціал громадськості для взаємодії з парламентарями у законотворчому процесі.

РЕЗУЛЬТАТИ:

23 представники активного громадського сектору Рівненщини пройшли практичне навчання в **Академії практичної аналітики**, посилили аналітичні та адвокаційні навички і вміння для участі у законотворчому процесі та детально ознайомились з роботою народних депутатів України та їхніх команд.

3

Проадвокатувати і реалізувати взаємодію народних депутатів України з виборцями у формі консультацій.

РЕЗУЛЬТАТИ:

проведено 3 публічні консультації народних депутатів України з громадськістю у співпраці з випускниками Академії практичної аналітики:

- консультація **«Проблеми із житлом українців внутрішньої міграції (ВПО): допомога, підтримка, рішення»**: обговорено проблеми, які стосуються житла для ВПО на Рівненщині, та пропозиції можливого врегулювання. На основі дискусії будуть розроблені пропозиції для вдосконалення роботи влади у напрямі житлових проблем ВПО. Взяли участь 264 особи;
- консультація **«Психологічна підтримка членів родин військових у невеликих громадах: необхідність та доступність»**: зібрано інформацію про потреби родин військових у психологічній підтримці. У співпраці з психологами будуть напрацьовані рекомендації для створення Центрів психологічної підтримки для родин військових. Взяли участь 184 особи;
- консультація **«Ставлення громадян до легалізації медичного канабісу в Україні, яке пропонується законопроектом №7457»**: зібрано інформацію про ставлення громадян до легалізації медичного канабісу, пов'язані з цим чутливі моменти, щоб в подальшому сформувати пропозиції для покращення законопроекту. Взяли участь понад 340 осіб.

ПРОЄКТ «ЛЬВІВСЬКА ПЛАТФОРМА ВЗАЄМОДІЇ»

ВИКОНАВЕЦЬ:

ГО «Добра громада»

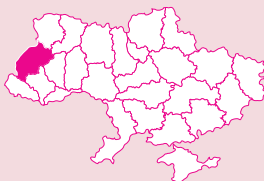
Долучились народні депутати України:

Павло Бакунець, Галина Васильченко, Ярослав Руцишин, Євген Петруняк.

ГЕОГРАФІЯ:

Львівщина

МЕТА:

збільшити взаємодію на-
родних депутатів України,
територіальних громад
та активних громадян
для напрацювання зако-
нодавчих рішень щодо
економічного розвитку
в громадах на прикладі
Львівського району.

ГО «Добра громада» з 2016 року займається аналізом та моніторингом діяльності територіальних громад, проводить соціологічні дослідження та вивчає проблеми різних суспільних груп (бізнес, місцева влада, студенти та ін.), а з початку повномасштабного вторгнення активно допомагає ЗСУ.

ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ:

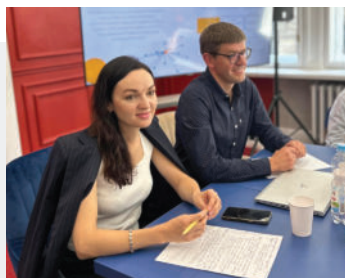
1

Підвищити залученість громад до співпраці з народними депутатами України для обговорення проблемних питань громад і спільного пошуку рішень, зокрема на рівні парламенту.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Проведено **12 зустрічей представників 20-ти громад Львівського району** Львівської області (328 учасників), зокрема голів громад, представників бізнесу, активістів, ветеранів та ін., з народними депутатами України. Під час зустрічей обговорено проблемні питання громад у сфері фінансів і економічного розвитку з урахуванням викликів воєнного стану, парламентського контролю за рішеннями органів місцевого самоврядування, підтримки і розвитку ветеранського бізнесу.

- За результатами зустрічей напрацьовано **пропозиції змін до законодавства** в частині розподілу ПДФО та адміністрування майнових податків.
- Розроблено **Дорожню карту** для покращення взаємодії народних депутатів України з громадами.

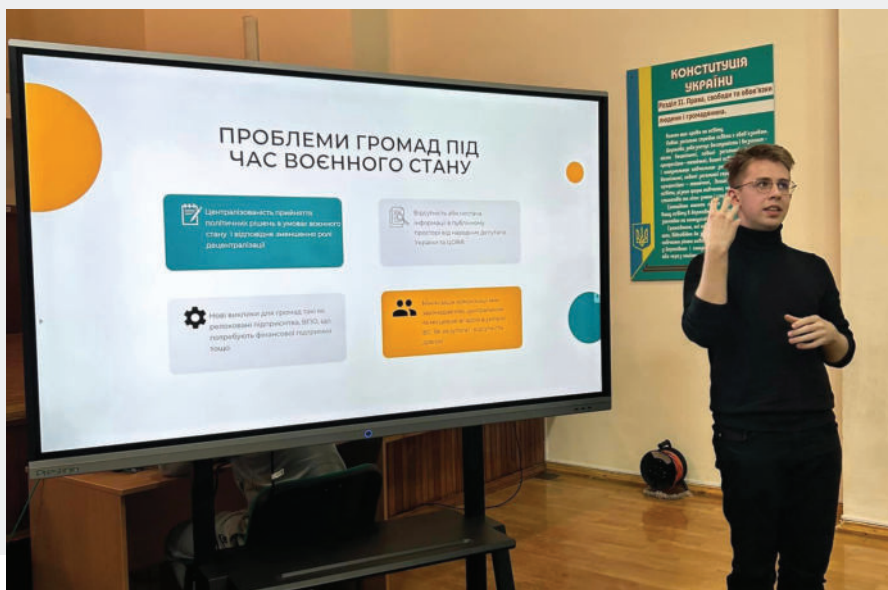
2

Поширити успішні практики громад Львівського району щодо взаємодії з народними депутатами України, економічного розвитку громад (зокрема релокованого та ветеранського бізнесу), обговорення проблемних питань громад і напрацювання пропозицій для їхнього вирішення.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Створено сторінки проєкту «**Львівська платформа взаємодії**» в соціальних мережах **Facebook та Instagram**, де розміщено інформацію про проєкт, практики взаємодії громад з народними депутатами.
- Створено **мапу релокованих підприємств та ветеранських ініціатив**.
- Три територіальні громади Львівського району прийняли **Декларацію сприяння розвитку ветеранського підприємництва**.

ПРОЄКТ «ПАРЛАМЕНТ ДЛЯ СЕЛА: ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАРАДИ РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ»

ВИКОНАВЕЦЬ:

ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні»

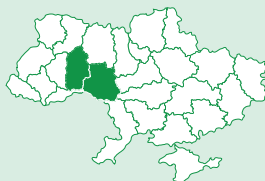
Долучились народні депутати України:

Лариса Білозір, Ірина Борзова, Дмитро Нальотов, Ігор Марчук.

ГЕОГРАФІЯ:

Хмельниччина, Вінниччина

МЕТА:

забезпечити взаємодію між народними депутатами України та виборцями, які є діючими і потенційними надавачами послуг сільського зеленого туризму, для створення сприятливого правового середовища у сфері сільської гостинності.

ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» з 1996 року допомагає розвивати сільську місцевість, створювати там робочі місця, диверсифікувати сільськогосподарське виробництво та відроджувати національну культуру, сприяє розвитку сільського зеленого туризму.

ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ:

1

Дослідити проблеми у сфері сільського зеленого туризму (СЗТ) в умовах війни для напрацювання пропозицій щодо їхнього вирішення, зокрема на законодавчому рівні.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Проведено **опитування** шляхом анкетування 1000 респондентів для виявлення найбільш критичних проблем розвитку СЗТ та рівня обізнаності із законодавством у сфері СЗТ.
- Проведено **4 семінари** «Правове регулювання. Організація діяльності з СЗТ. Дорожня карта розвитку СЗТ в громаді» за участі представників ОТГ.

148 учасників обговорили проблеми та можливості для розвитку СЗТ в сільських громадах.

- На основі зібраних даних підготовлено **аналітичний огляд** наявних проблем та очікувань, які можна вирішити шляхом вдосконалення нормативно-правової бази.
- **Звіт презентовано і обговорено** з активістами СЗТ та народними депутатами України.

2

Встановити системну взаємодію та поліпшити цільові комунікації народних депутатів України і профільних парламентських комітетів з виборцями.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Проведено **6 консультацій** у Хмельницькій та Вінницькій областях за участі надавачів послуг СЗТ, власників сільських домогосподарств, представників місцевої влади та команд народних депутатів України. 114 учасників обговорили проблемні питання СЗТ та пропозиції до законопроекту «Про сільську гостинність».
- Результати консультацій, опитування, напрацьовані пропозиції презентовано і **обговорено з народними депутатами України**.
- Представники Спілки подали **пропозиції до законопроекту** «Про туризм» в частині СЗТ, які були враховані профільним комітетом під час доопрацювання.
- Представники Спілки **увійшли до складу робочої групи**, яка працює над законопроектом «Про економічний розвиток непромислових територій України».

3

Розробити та адвокатувати пропозиції, спрямовані на прийняття законопроекту «Про сільську гостинність».

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Розроблено **дорожню карту адвокації** прийняття законопроекту «Про сільську гостинність».
- Законопроект презентовано і обговорено з народними депутатами України, враховані зауваження і пропозиції, адвокаційна кампанія продовжується.

ПРОЄКТ «ОСВІТНІЙ ДІАЛОГ ЛЬВІВЩИНИ»

ВИКОНАВЕЦЬ:

МГО «Інститут суспільних ініціатив»

Долучились народні депутати України:
Наталія Піпа.

ГЕОГРАФІЯ:

Львівщина

МЕТА:

покращити взаємодію освітян з парламентарями та долучити їх до реформування освітнього процесу в Україні.

МГО «Інститут суспільних ініціатив» з 2013 року працює над покращенням формальної освіти та інструментів неформальної освіти в Україні, розробляючи стратегії для навчальних закладів та адвокатуєчи освітні ініціативи.

ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ:

1

Активізувати співпрацю з громадами Львівщини у питаннях освіти та налагодити активний діалог з парламентарями для поліпшення освітнього процесу в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Проведено **12 зустрічей “Майстерня рішень” з освітянами** щодо виявлення наявних проблем у сфері освіти та пошуку рішень, а також інформування щодо форм та інструментів співпраці з народними депутатами України і залучення до процесу прийняття рішень. **245 учасників** з 73 громад та понад 100 навчальних закладів Львівщини взяли участь в обговореннях.
- За результатами зустрічей підготовлено звіт, де узагальнено проблематику та пропозиції рішень. **Звіт презентовано ключовим стейкхолдерам**

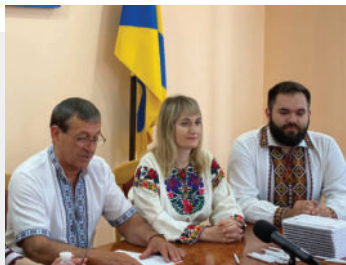
НЕХАЙ МІЙ ТРУД ПРИМНОЖИТЬ
ДЕНЬ РОЗКВІТУ МОЄЇ КРАЇНИ
Уляна Кривченко

для подальшої роботи, зокрема, для напрацювання законодавчих ініціатив і виконання контрольної функції народними депутатами України.

2

Створити онлайн-майданчик для освітян Львівщини для комунікації щодо питань організації освітнього процесу та реформ, залучення до процесу прийняття рішень, зокрема на рівні парламенту.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- На сайті МГО «Інститут суспільних ініціатив» створено **онлайн-інструмент «Полічка освітянина»**, де освітяни можуть швидко знайти відповіді на свої запитання та необхідні документи, а також комунікувати щодо освітніх ініціатив і реформи освіти. Ці розділи переглянули понад 3500 разів, а документи завантажили більше 100 користувачів.

ПРОЄКТ «ДОПОМОГА АГРАРІЯМ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ»

ВИКОНАВЕЦЬ:

ГО «Агромегаполіс»

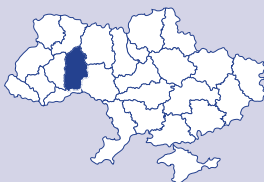
Долучились народні депутати України:

Вадим Галайчук, Олексій Жмеренецький, Юрій Заславський, Сергій Мандзій, Ігор Марчук.

ГЕОГРАФІЯ:

Хмельницьчина

МЕТА:

сформувати участь громадськості та професійної спільноти аграріїв Хмельницької області у процесі ухвалення рішень через співпрацю з народними депутатами України та адвокацію.

ГО «Агромегаполіс» з 2015 року проводить інформаційні та адвокаційні кампанії на підтримку українських фермерів, а з початку воєнного стану вивчає їхні потреби й проблеми та допомагає у їхньому вирішенні.

ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ:

1

Дослідити стан та потреби фермерів, агровиробників, малих підприємців на Хмельниччині в умовах воєнного стану.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Дослідили шляхом проведення **5 фокус-груп та глибинних інтерв'ю** стан та потреби фермерів, агровиробників, малих підприємців на Хмельниччині в умовах воєнного стану.

2

Розробити рекомендації для вирішення актуальних проблем професійної спільноти.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Підготовлено **Аналітичний звіт з рекомендаціями**. Звіт поширено серед народних депутатів України, профільних комітетів парламенту, органів місцевого самоврядування, органів місцевої державної влади, органів, які відповідають за мобілізацію.

Дослідження

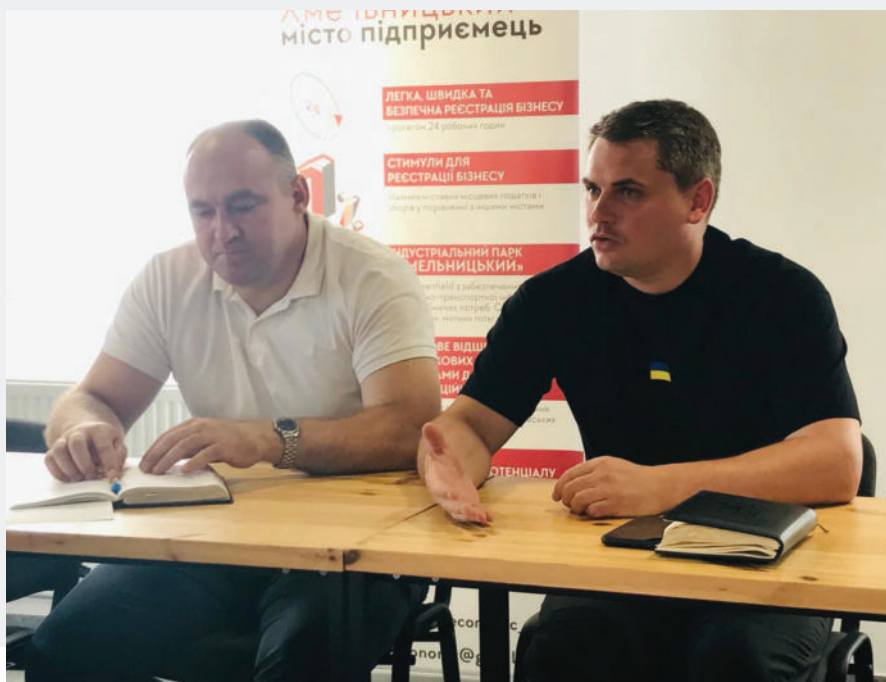
3

Провести консультації з народними депутатами України та іншими стейкхолдерами щодо виявлених проблем та пошуку рішень.

РЕЗУЛЬТАТИ:

- Звіт та рекомендації презентували в межах **двох консультацій з народними депутатами України та стейкхолдерами**, спільно шукали можливі рішення для покращення стану та забезпечення потреб фермерів, агровиробників, малих підприємців в умовах воєнного стану. Законопроект презентовано і обговорено з народними депутатами України, враховані зауваження і пропозиції, адвокаційна кампанія продовжується.
- Спільно з народним депутатом Олексієм Жмеренецьким звіт, висновки та рекомендації передано для опрацювання Тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органами державної влади та іншими органами, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевого бюджетів.

ПРО ПРОГРАМУ

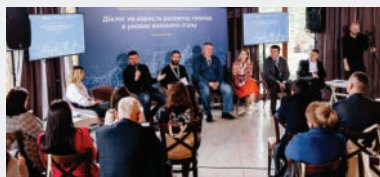
Програма USAID «РАДА: наступне покоління» – це п'ятирічна ініціатива (2021-2026 рр.), яку впроваджує ГО «Інтерьюз-Україна» завдяки фінансуванню Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Головна мета Програми – просувати реформи «нового покоління», які допоможуть Верховній Раді України бути сучасною, ефективною та підзвітною інституцією заради демократичного розвитку України.

Програма має **три головні цілі**:

1

Збільшити залучення громадян до законодавчого процесу, зокрема, завдяки удосконаленій і системній взаємодії народних депутатів з виборцями.

2

Посилити законодавчу та аналітичну спроможності Верховної Ради України.

3

Впровадити інноваційні цифрові та комунікаційні рішення у роботу Верховної Ради України.

Контакти:

Леся Нечипоренко,

керівниця напрямку «Парламентське представництво»

Програми USAID «РАДА: наступне покоління»

Lnechyporenko@internews.ua

Онлайн-платформи Програми:

Реалізація Програми стала можливою завдяки щедрій підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Заяви та зміст програмних продуктів не обов'язково відображають погляди USAID чи уряду Сполучених Штатів.